

In dit nummer

10

JEROEN WIELAERT

NICE IS NOG VER

De laatste finishplaats van de Tour de France 2024:
het beste alternatief voor Parijs

16

FRANK HEINEN

GEDACHTEN OVER DE DOODSMAK

Valpartijen – de roep om ze te voorkomen
klinkt steeds luider

32

BRIGADIER KODAK

GROETEN UIT HET ZIEKENHUIS

Renners ná de val

38

DIRK JAN ROELEVELN

NIEUWE HELDEN: GELUKKIG HEBBERN WE DE FILM NOG

Argos-Shimano, tien jaar later. Starring
Tom Dumoulin, Marcel Kittel, Koen de Kort e.a.

60

BART JUNGSMANN

GIO LIPPENS: NOOIT EEN COLAATJE PAKKEN UIT EEN KOELKAST DIE NIET VAN JOU IS

Radio- en tv-verslaggever is met pensioen, na ruim
dertig jaar. Want er is ook een leven naast de fiets

68

WIEP IDZENGA

EVERY PICTURE TELLS A STORY (46)

Lucien Van Impe, Cyrille Guimard
en de Tour van 1976

90

JOHN KROON

DE TOUR VAN WOESTE WILLEM

Hoe de Tour de France van 1954 naar Nederland werd gehaald – en niet naar Rotterdam

104

FLIP VAN DOORN

ESCADRON DU SUD

Florennes, het Belgische dorp dat twee Tourwinnaars voortbracht

118

MARTIN BONNS

KOERSEN ONDER DE KOKOSNOTENBOMEN

Suriname hoopt op een medaille voor Jaïr Tjon En Fa bij de Olympische Spelen. Maar verder gaat het er slecht met de wielersport

128

WILLIE VERHEGGHE

SANTA ELISA LONGO BORGHINI

'...haar blik hardnekkig gefixeerd op het stille voorwiel...'

130

NANDO BOERS

BEROEP WIELRENNER

DEEL 47: SEPP KUSS

'Er zijn nu hogere verwachtingen, maar daar ben ik niet bang voor'

144

EN VERDER

TEKENING TILLI (VINGEGAARD)

COLUMN KARSTEN KROON

LETTERKNECHT

BRIEF PIERRE PELLENAARS

AUTEURS BIOGRAFIEËN

NICE

IS NOG VER

— door —
JEROEN WIELAERT

29 augustus 2020: start van de 'mondkapjes-Tour' in Nice. Foto Office de Tourisme Métropolitain Nice Côte d'Azur

Nice heeft een lange historie, ook met de Tour de France. Jeroen Wielaert houdt zielsveel van de stad en is blij dat de Tour dit jaar eindigt op de Place Masséna. Misschien, denkt hij, is dit het begin van een mooie nieuwe traditie, een aankomst buiten Parijs.

OP DE CHAMPS ÉLYSÉES zal het 21 juli voor wielersfans een onwezenlijke doorsnee zomervrijdag in Parijs zijn, zonder omlopen en een adembenemende eindsprint. Langs de kant zullen ze hun duizenden dolenthousiaste collega-fans uit een vreemd land missen. De Olympische Spelen beginnen op vrijdag 26 juli in Parijs en daarom heeft de Tourdirectie besloten om voor het eerst in de geschiedenis niet te eindigen in de Franse hoofdstad. Als alternatief kozen ze voor Nice, glamoureuze stad aan de Middellandse Zee.

Ik houd innig van die stad. Het kan het begin zijn van andere Tour-apotheosen dan in Parijs. Nice, vertrek van een ommekeer.

Door de ligging aan een baai onder hoge rotsen was het al vele tienduizenden jaren geleden een geschikte plek voor vissers en andere zeevarenden. De naam kwam later, vol symboliek. In de vierde eeuw voor Christus versloegen Griekse kolonisten de lokale Liguriërs en noemden de plaats Nikaia, letterlijk zegrijk, naar Nikè, de Griekse godin van de overwinning.

Nikaia kreeg de dynamiek van een levendige havenstad. Anno 154 v. Chr. streken de Romeinen er neer en bouwden een extra beschermde nederzetting op de plek van de huidige stadswijk Cimiez. Na het instorten van het Romeinse rijk is het nooit meer rustig geweest, er was een permanente wisseling van regimes, totdat het graafschap Nizza in 1793 bij Frankrijk werd gevoegd.

De Engelse schrijver en medicus Tobias Smollet kwam eerder die eeuw op bezoek. Hij sukkelde met zijn gezondheid, had gehoord dat er

een goed klimaat was. Bij aankomst viel het Smollet erg tegen. Hij trof een arm vissersdorp, met een ziekmakend moeras in de buurt van de haven. Het eten smaakte Smollet niet, hij vond de behuizing schamel en de Franse bevolking lui en losbandig. Zijn reisbrieven werden populair en gebundeld in *Travels in France*.

De lezers die de regen in hun Engeland zat waren, raakten ondanks Smollets klachten toch opgetogen door de beschrijvingen van het zachte klimaat, de bougainville en de sinaasappelbomen, de glimmende blauwe zee. De rijken onder hen reisden graag richting Nice voor een aangenaam winterverblijf. Er was kapitaal genoeg om een geheel Britse wijk aan zee te bouwen, westelijk van de prachtige Place Masséna.

De anglicaanse predikant Lewis Way raakte in de winter van 1820-1821 begaan met het verdriet van de boeren die door strenge vorst hun citroen- en sinaasappelooft kwijtraakten en in diepe armoede vervielen. Way haalde genoeg geld op bij de rijke Engelsen om de boeren aan goed betaald werk te helpen: het aanleggen van een kustterras langs de zee, in het bijzonder de Baie des Anges. Het werd een boulevard, de Promenade des Anglais.

In 1841 schreef Alexandre Dumas in zijn *Une Année à Florence* heel lovend over de stad: ‘Het is een mooie minnares, losjes gelegen aan de kant van zijn blauwe spiegel, onder de schaduw van de appelbomen en de bloemen, met haar lange haren losgelaten door de winden van de zee, wiens golven haar blote voeten nat kwamen maken, want Nice is de stad van de zachte luiheid en makkelijke pleziertjes.’

De rijke Engelse elite werd steeds dominanter. In 1851 observeerde Dumas vol sarcasme: ‘Nice is in principe een Engelse stad, waarin men af en toe ook iemand van de oorspronkelijke bevolking kan tegenkomen.’

Met alle elegante nieuwbouw was Nice een rage geworden die Parijs in aantrekkingskracht oversteeg.

Ook nadat Baron Haussmann Parijs ingrijpend had verbouwd, bleef Nice populair. De groten der aarde bleven er voor de winter naartoe gaan. De Engelse koningin Victoria bezocht Nice voor het eerst in 1895 en keerde er steeds terug. Op de heuvel van Cimiez bouwden ze voor haar het riant Excelsior Hotel Regina. Tsaar Nicolaas II voegde zich erbij en gaf opdracht tot de bouw van een kathedraal.

In deze vorstelijke sfeer kwam in 1899 Louis Couperus aan in Nice met zijn vrouw Elizabeth. Ze namen een kamer in het gerieflijke Hotel Continental et de Geneve, met balzaal en elektrisch licht. Spoedig

besloten ze om in Nice te gaan wonen. Couperus schreef: ‘Nice is de vrouwelijke sultane-stad, die niets heeft te doen dan mooi te zijn, te glimlachen en toe te lonken.’ Tien jaar bleef Couperus in Nice, stad om prachtromans te schrijven: *Van oude mensen, de dingen die voorbij gaan* en *De boeken der kleine zielen*.

In 1906 kan Louis de aankomst van een ander carnaval niet ontgaan zijn: de allereerste finish van de Tour de France in Nice. René Pottier won. De stad was vanaf dat jaar elke zomer etappeplaats, tot 1937, met winnaars als Georges Passerieu, Jean-Baptiste Dortignacq, François Fa-ber, Octave Lapize, Honoré Barthélémy, Philippe Thys, Jean Alavoine, Francesco Camusso, René le Grevès en Félicien Vervaecke.

In 1933 begon een nieuwigheid met Parijs als vertrek en Nice als aankomst, een rittenkoers ter benadrukking van een speciaal steden-verbond. Hij kreeg aanvankelijk verschillende namen: *Les 6 jours de la route en Paris-Méditerranée*. Hoe aanlokkelijk was het om uit de hoofdstad naar de zee te fietsen. Het klimaat speelde ook hier een rol: de koers kreeg faam als ‘Rit naar de Zon’. Vanaf 1954 heet hij Parijs-Nice.

De Tour kwam na de Tweede Wereldoorlog minder vaak naar Nice door de toename van het massatoerisme en huisvestingskrapte. Maar in 1981 was de stad toch Grand Départ, de start van de Tour.

Aankomen in Nice, ik heb het als Tourvolger later een paar keer mogen beleven. Onvergetelijk, het aanmeren op een vroege morgen in de zomer van 2013 na een overtocht met een schip uit Corsica, na de unieke Grand Départ op het eiland. En heel beladen, een nieuwe Grand Départ in Nice, in 2020, het jaar dat corona alles platlegde. De Tour was het enige grote sportevenement ter wereld dat wel doorging, zij het dat de start werd verplaatst naar laat augustus. Het was de mondkapjesronde. De ploegpresentatie op de Place Masséna vond plaats zonder publiek, de vips mochten wel komen, maar dan wel met lege stoelen tussen elkaar, vanwege de vereiste afstand.¹

De Place Masséna wordt nu de Champs Élysées van 2024, als aankomst van de tijdrit met start in Monaco. Uiteraard kwam het plein in de herfst van 2023 zonnig in beeld bij de presentatie van de Tour in het Palais des Congrès in Parijs.

Nice, ideale stad ook door haar ligging vlak onder het strijdtoneel

¹ Zie De Muur 70, Tour Masqué, Jeroen Wielaearts verslag van de Tour de France van 2020.

Nice, op 20 juli startplaats van de voorlaatste Touretappe en finishplaats op de laatste dag van een tijdrit die in Monaco begint. Foto Presse Sports

van de Alpen. Een verlossing ook voor de talloze Parijzenaars die helemaal niet op de Tour zitten te wachten. Er is geen betere vervanging voor Parijs dan Nice. Het moet voor Christian Prudhomme c.s. aanleiding zijn om na te denken over meer alternatieve slotsteden, ook zonder de concurrentie van Olympische Spelen. Denk aan Toulouse na een slotweek in de Pyreneeën, prachtige roze stad met heerlijke pleinen.

Eerst de start in nog zo'n veelbezongen stad: Florence. Dan zal die typische zin weerklinken die nog geen schrijver eerder heeft genoteerd, ook omdat het niet direct hoort bij een ode: Nice is nog ver.

Gedachten over de doodsmak

– door –

FRANK HEINEN

Impressie van de valpartij in Baskenland, april 2024. Illustratie Menze Kwint